

**MILLIY QADRIYATLAR VA ZAMONAVIY PEDAGOGIK
METODLAR UYG'UNLIGI ORQALI O'QUVCHILARDA KREATIV
FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISH**

Nuralova Nigora Mansur qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti II-kurs magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik metodlar uyg'unligining o'quvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirishdagi o'rni tahlil qilingan. Milliy meros, xalq og'zaki ijodi, urf-odatlar hamda madaniy an'analar kreativ tafakkurning ma'naviy asosini shakllantirishi ilmiy dalillar asosida yoritilgan. Zamonaviy interaktiv, innovatsion, raqamli hamda STEAM yo'nalishidagi ta'lim metodlari yoshlarning mustaqil, erkin va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga xizmat qilishi ko'rsatib o'tilgan. Maqolada milliy qadriyatlarni interfaol darslar, gamifikatsiya, loyiha asosida o'qitish, AR/VR texnologiyalari orqali ta'lim jarayoniga integratsiya qilishning afzalliklari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, mazkur integrativ yondashuv o'quvchilarda divergent fikrlash, tasavvur hamda muammoli vaziyatlarni ijodiy hal etish kabi kompetensiyalarni mustahkamlaydi va ularni milliy o'zlikka sodiq bo'lgan ijodkor shaxs sifatida shakllantiradi.

Kalit so'zlar: Milliy qadriyatlar, zamonaviy pedagogika, kreativ fikrlash, interaktiv metodlar, STEAM, raqamli ta'lim, ma'naviy meros, innovatsion yondashuv, loyihaviy ta'lim, AR/VR texnologiyalari.

Bugungi globallashuv sharoitida har bir jamiyat taraqqiyoti, avvalo, ta'lim tizimining rivojlanganlik darajasi hamda unda kreativ va mustaqil fikrlovchi yoshlarning yetishib chiqishiga bevosita bog'liqdir. Zamonaviy dunyoda bilimlar iqtisodiyoti, innovatsion texnologiyalar va intellektual salohiyat asosiy

harakatlantiruvchi kuchga aylanib borar ekan, ta'lim jarayonida ijodkorlik va kreativ tafakkurni rivojlantirish ustuvor vazifalardan biri sifatida qaralmoqda. Ayniqsa, ta'lim tizimida milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik metodlarning uyg'unlashuvi yosh avlodni har tomonlama yetuk, raqobatbardosh va milliy o'zligiga sodiq shaxs sifatida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Milliy qadriyatlar xalqning tarixiy xotirasi, madaniy merosi, ma'naviy-axloqiy tamoyillari hamda dunyoqarashini mujassamlashtirgan muhim ijtimoiy hodisa hisoblanadi. Ular avloddan avlodga o'tib, shaxsning axloqiy me'yorlari, estetik didi va hayotga munosabatini shakllantiradi. Ta'lim jarayonida milliy qadriyatlarning singdirilishi o'quvchilarda vatanparvarlik, mas'uliyat, ijtimoiy faollik va ijodiy tashabbuskorlik kabi sifatlarning rivojlanishiga zamin yaratadi. Ayniqsa, xalq og'zaki ijodi, milliy urf-odatlar, an'analar, tarixiy qahramonlar obrazi orqali o'quvchilarda obrazli tafakkur, tasavvur va kreativ fikrlash shakllanadi.

Shu bilan birga, zamonaviy pedagogik yondashuvlar – interaktiv metodlar, muammoli ta'lim, loyiha asosida o'qitish, STEAM texnologiyalari, gamifikatsiya hamda raqamli vositalar ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Ushbu metodlar o'quvchilarni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, ularning mustaqil fikrlashi, tahlil qilish, baholash va ijodiy qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Interaktiv darslar jarayonida o'quvchilar fikr almashadi, jamoada ishlashni o'rganadi va o'z g'oyalarini erkin ifodalash imkoniga ega bo'ladi.

STEAM (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) yondashuvi ta'lim jarayonida fanlararo integratsiyani ta'minlab, o'quvchilarda ilmiy va ijodiy

tafakkurni uyg'un rivojlantirish imkonini beradi. Ayniqsa, STEAM asosida milliy san'at turlari, xalq hunarmandchiligi, tarixiy obidalar yoki an'anaviy naqshlardan foydalangan holda loyihalar yaratish o'quvchilarning estetik didi va kreativ salohiyatini oshiradi. Masalan, milliy naqshlarni raqamli dizayn asosida modellashtirish, xalq hunarmandchiligi buyumlarini muhandislik yechimlari bilan uyg'unlashtirish orqali o'quvchilar nafaqat ijod qiladi, balki milliy merosni zamonaviy talqin qilishni o'rganadi [1].

Mazkur maqolada milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik metodlar integratsiyasining o'quvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirishdagi o'rni ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. O'zbek xalqining ko'p asrlik madaniy merosi, xalq og'zaki ijodi, qadimiy san'at turlari – naqshbandlik, zardo'zlik, miniatyura, kulolchilik kabi yo'nalishlar kreativ tafakkurning tabiiy manbai sifatida ko'rib chiqiladi. Ushbu san'at turlari orqali o'quvchilarda estetik idrok, tasavvur, ramziy va obrazli fikrlash, muammolarga noodatiy yondashish kabi ijodiy kompetensiyalar shakllanadi [2].

Pedagoglar zimmasiga kelgusi avlodni barkamol inson sifatida voyaga yetkazishdek mas'uliyatli vazifa yuklatilgan. Zamonaviy o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki yo'naltiruvchi, motivatsiya beruvchi va ijodiy muhit yaratuvchi shaxs bo'lishi lozim. Texnika va texnologiyalar taraqqiyoti jamiyat hayotining barcha jabhalariga chuqur kirib borgan bir sharoitda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan oqilona foydalanish ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omiliga aylanmoqda.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, xususan internet, globallashuv sharoitida yoshlar dunyoqarashiga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda. "Ajdodlar merosi",

“oila qadri”, “ustoz-shogird an’anasi” kabi milliy qadriyatlarning raqamli ta’lim muhitida targ‘ib qilinishi o‘quvchilarda mas’uliyat, o‘ziga ishonch va ijodiy faollikni kuchaytiradi. Motivatsiya yuqori bo‘lgan ta’lim muhiti esa kreativ tafakkur rivojlanishining muhim sharti hisoblanadi [3].

Biroq internet va raqamli makon bilan bog‘liq ayrim salbiy holatlar ham mavjud. Internetdagi zararli kontent, zo‘ravonlikni targ‘ib qiluvchi o‘yinlar, ekstremistik va axloqsiz materiallar yoshlar ma’naviyatiga salbiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin. Shu bois media savodxonlikni oshirish, axborot madaniyatini shakllantirish va axborot xavfsizligini ta’minlash dolzarb vazifalardan biridir. Ta’lim jarayonida o‘quvchilarga axborotni tanqidiy tahlil qilish, foydali va zararli ma’lumotlarni farqlash ko‘nikmalarini berish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, milliy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik metodlar uyg‘unligi o‘quvchilarda kreativ fikrlashni rivojlantirishda muhim pedagogik omil hisoblanadi. Milliy meros o‘quvchilar uchun ma’naviy tayanch, motivatsiya va estetik zamin vazifasini bajarsa, innovatsion metodlar ijodiy tafakkur, erkin fikrlash va amaliy ko‘nikmalarni rivojlantiradi. Ushbu ikki omilning uzviy uyg‘unligi natijasida milliy ruhga sodiq, zamonaviy bilimlarga ega, ijodkor va tashabbuskor yosh avlodni shakllantirish imkoniyati kengayadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdullayev A., Qosimov A. Pedagogik innovatsiyalar va kreativ ta’lim asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020. – 256 b.

2. Rashidova Z. Xalq og'zaki ijodining yoshlar kreativligiga ta'siri // Ma'naviyat va ma'rifat. – 2021. – № 4. – B. 45–49.
3. Xolmatov M. Loyihaviy ta'limning o'quvchilar tafakkuriga ta'siri // Ta'lim texnologiyalari. – 2021. – № 2. – B. 33–38.
4. To'xtaxodjayeva M.X. Milliy qadriyatlar va ta'lim-tarbiya jarayoni. – Toshkent: O'qituvchi, 2019. – 192 b.
5. Dewey J. Democracy and Education. – New York: The Macmillan Company, 1916. – 434 p.
6. Robinson K. Creative Schools: The Grassroots Revolution That's Transforming Education. – New York: Viking, 2015. – 320 p.
7. Yakman G. STEAM Education: An Overview of Creating a Model of Integrative Education. – Virginia: STEAM Education Research, 2008. – 28 p.
8. UNESCO. Rethinking Education: Towards a Global Common Good? – Paris: UNESCO Publishing, 2015. – 86 p.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni. “Raqamli O'zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash to'g'risida. – Toshkent, 2020.
10. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Qarori. Ta'lim tizimiga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida. – Toshkent, 2019.